

แนวปฏิบัติเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดขั้นสูง”

พันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต

แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดขั้นสูง

1. พัฒนารูปแบบการสอนที่หลากหลายขึ้นโดยเฉพาะที่เหมาะสมกับการสอบภาคปฏิบัติ
ทดลอง

โดยการสอนแบบอุปนัย เนื่องจากนักศึกษา มักสับสนเนื้อหาทฤษฎีการวิจัยทางการแพทย์ที่เรียนมา จึงวางแผนกำหนดประเด็นและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ มอบหมายให้นักศึกษาเขียนสรุปทฤษฎีเป็น Mind mapping และ Decision tree ของกระบวนการวิจัยที่ประยุกต์ใช้ในงานคลินิก

ร่วมกับการสอนแบบนิรนัยโดยใช้เครื่องมือสอน คือ Learning log book โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- i. ให้นักศึกษาทำ Log book สรุปบทเรียน (Lesson learned) ทั้งการเรียนรู้เชิงเนื้อหาและทักษะที่ได้รับในแต่ละวัน โดยประยุกต์ให้ครอบคลุมกระบวนการวิจัย ตั้งแต่กำหนดคำถามวิจัย วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด การทบทวนวรรณกรรม ระเบียบวิธีวิจัย การสุ่มตัวอย่าง การออกแบบเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การรายงานผลวิจัย การอภิปรายและสรุปผล
 - ii. นำเสนอกับกลุ่ม และใช้วิธีการนำเสนอที่หลากหลายที่สามารถประยุกต์ใช้ในการพยาบาลได้
 - iii. ขึ้นพินิจและอภิปราย Think-pair-share และวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไข
 - iv. ขึ้นสรุป โดยกลุ่มร่วมกันสรุปแนวปฏิบัติที่ดี จากการปฏิบัติสู่ทฤษฎี (นิรนัย)
2. พัฒนารูปแบบการสอนที่เสริมจุดเด่น สกัดจุดด้อย

โดยวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของนักศึกษาแต่ละคน ใช้กระบวนการกลุ่มฝึกให้นักศึกษาหัดให้นักศึกษาทำ Project Gantt Chart ฝึกมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของนักศึกษาแต่ละคน และใครอ่อนอะไรให้สะท้อนพฤติกรรมที่เหมาะสม และปิดโอกาสให้เพื่อนสอนเพื่อน และครูติวตัวต่อตัว ชมเชยและสร้างแรงจูงใจเชิงบวกให้ใช้กระบวนการกลุ่มช่วยกัน

3. พัฒนาแบบฝึกหัดและคำถามท้ายบทเรียนตามแผนการเรียนรู้ เน้นให้คิดเป็น ทำเป็น
ประยุกต์เข้ากับบริบทการวิจัยทางการแพทย์ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าเก่งและทันท่วงที
ในภาคปฏิบัติ 3 ทักษะหลัก ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการ
แก้ปัญหาเชิงตรรกะและวิทยาศาสตร์ การบูรณาการศาสตร์และศิลปะการนำเสนองานวิจัยและ
การจัดทำรายงานวิจัย โดยทำให้คู่มืออธิบาย ยกตัวอย่าง ทำแบบฝึกหัด ให้สาธิตย้อนกลับตาม
สถานการณ์จำลอง ให้งมือปฏิบัติตามสภาพจริง และสะท้อนคิดให้พัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

4. บทสรุปผลงาน

ปีการศึกษา 2563 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.
2561) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา “อัต
ลักษณ์” ด้านความสามารถในการพัฒนานวัตกรรม ทางทางการแพทย์ จึงได้มีการกำหนดรายวิชาทั้งภาคทฤษฎี
และปฏิบัติการ เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมทาง การพยาบาล โดยภาคทฤษฎีในรายวิชาวิจัยทางการ
พยาบาล และปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน 1 ลักษณะของวิชากำหนดให้นักศึกษา ค้นหา
หลักฐานเชิงประจักษ์ และสร้างรูปแบบนวัตกรรม นำเสนอเป็นโครงร่างนวัตกรรมทางการแพทย์ จากนั้น
รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน 2 จัดให้นักศึกษาทำรูปแบบและสร้างนวัตกรรม ได้ดำเนินการจัดการ
ความรู้มาปรับปรุงและพัฒนาผลงานนวัตกรรม ให้สามารถนำไปจดสิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ทางปัญญา และต่อ
ยอดเชิงพาณิชย์ได้ โดยใช้หลักการบริหารจัดการเชิงคุณภาพแบบต่อเนื่องตามวงจรเดมมิง (Deming
Cycle) เป็นกรอบในการดำเนินงานแบบ PDCA ได้แก่ การวางแผนการจัดการเรียนการสอนในมคอ.3 (Plan:P)
การนำแผนในมคอ.3 ไปปฏิบัติ(Do : D) การตรวจสอบชิ้นงานที่จะนำไปสู่การจดสิทธิบัตรทางปัญญา และการ
แก้ไขปรับเปลี่ยนตามคำแนะนำของวิทยากรซึ่งมาบรรยายให้ความรู้เรื่องการจดสิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ทาง
ปัญญา วางแผนปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดผลงาน ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการให้มี คุณภาพเป็นไป
ตามเกณฑ์การจดสิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ทางปัญญา (Check : C) พัฒนาผลงานให้เป็นไป ตามเงื่อนไขและ
หลักเกณฑ์ ของการจดสิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ทางปัญญา นำผลงานที่พัฒนาแล้ว ไปยื่นขอการจดสิทธิบัตรและ
ลิขสิทธิ์ทางปัญญาก่อนมีการเผยแพร่ (Act : A)

ผลลัพธ์ที่ได้คือนวัตกรรมของนักศึกษาจำนวน 10 ชิ้นงาน ได้แก่ ทำบริหารผ้าขาวม้าป้องกันข้อไหลติด
พรมเช็ดเท้ามหัศจรรย์ วงล้อสัญญาณไฟเตือนเบาหวาน QR Quote ตรวจสอบสุขภาพความดัน เป็นต้น มีการจัด
ประกวดผลงานนวัตกรรมนักศึกษาภายในคณะในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน 2 ผลการประเมิน
ความพึงพอใจผู้ใช้นวัตกรรมอยู่ในเกณฑ์ดี เฉลี่ยมากกว่า 3.51 คะแนน

5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่สำคัญในการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล สู่การจดสิทธิบัตร และลิขสิทธิ์ทางปัญญา คือ มีข้อจำกัดด้านเวลา เนื่องจากต้องสร้างนวัตกรรมภายใต้กรอบเวลาที่จำกัด นักศึกษาและอาจารย์มีเวลาในการทำงานน้อย แต่ผลงานตั้งเป้าให้ได้รับรางวัลในระดับชาติ อย่างไรก็ตามมีปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสนับสนุนทั้งเชิงนโยบายและงบประมาณในการสร้างสรรค์นวัตกรรมแก่นักศึกษาขึ้นงานละ 5,000 บาท ทำให้อาจารย์และนักศึกษาใช้ในการจัดซื้อวัสดุทำชิ้นงานและใช้ในการจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญระหว่างศาสตร์หรือข้ามศาสตร์ทำชิ้นงาน เช่น วิศวกร หรือโปรแกรมเมอร์ เป็นต้น นอกจากนี้มีหลักสูตรที่มีรายวิชานวัตกรรมทางการพยาบาลโดยตรงแล้ว และยังเน้นการสื่อสารนโยบายและปฐมนิเทศนักศึกษาสำหรับรายวิชาดังกล่าวให้ทราบถึงหน้าที่ของนักศึกษา และพันธกิจของสถาบันในการสร้างนวัตกรรมตั้งแต่การเริ่มต้นเปิดภาคการศึกษา